

HMRR Info

Broj 1, travanj 2008.

Kontakt

Hrvatska mreža za ruralni razvoj
Lj. Posavskog 2/IV
HR-10000 Zagreb
Tel +385 1 4655 203
Fax +385 1 4655 200
E-mail: odraz@odraz.hr

HMRR Info uređuje udruga
ODRAZ, članica HMRR-a, u
okviru projekta **ODRŽIVA
BUDUĆNOST RURALNIH
PODRUČJA HRVATSKE**
kojeg provodi u partnerstvu
s Milieukontaktom International
iz Amsterdama uz finansijsku
pomoć programu MATRA

Pred vama je novo elektroničko glasilo Hrvatske mreže za ruralni razvoj - HMRR koje će svaka tri mjeseca donositi novosti i najave, obavijesti o događajima i aktivnostima, projektima, ostvarenjima, publikacijama i natječajima u vezi s ruralnim razvojem u Hrvatskoj, pratiti pomake na području propisa i financiranja na domaćoj i europskoj sceni te predstavljati važnije dionike u procesu ruralnog razvoja.

U OVOM BROJU:

- predstavljamo Hrvatsku mrežu za ruralni razvoj - HMRR, udrugu i mrežu udruga osnovanu 2006. godine
- osvrćemo se na Okrugli stol „Ruralni razvoj Hrvatske na putu pristupa“ održan 13. ožujka 2008. u Zagrebu
- prikazujemo projekt „Održiva budućnost ruralnih područja Hrvatske“
- objašnjavamo osnovne pojmove pristupa LEADER
- donosimo korisne obavijesti i adrese.

Predstavljamo **HMRR - Hrvatska mreža za ruralni razvoj**

Sedam organizacija civilnog društva koje se bave održivim ruralnim razvojem osnovale su početkom 2006. Hrvatsku mrežu za ruralni razvoj – HMRR kako bi zajedničkim djelovanjem, umrežavanjem i partnerstvom pridonosile poboljšavanju uvjeta za cjeloviti razvoj i kvalitetan život u ruralnim područjima. Načela djelovanja Mreže zasnivaju se na dobroj europskoj praksi i pristupu LEADER. Sredinom 2006. HMRR je organizirao prvu nacionalnu konferenciju o ruralnom razvoju “Ruralni razvoj Hrvatske - mogućnosti i izazovi”.

Mreža danas broji devet članova: CCI - Centar za civilne inicijative - Zagreb, DEŠA - Dubrovnik, Hrvatska sekcija ECOVAST-a (Europsko vijeće za sela i male gradove), Udruga za promicanje ekologije i turizma Ekoturistiko - Prigorje Brdovečko, ODRAZ - Održivi razvoj zajednice Zagreb, OGI - Organizacija za građanske inicijative - Osijek, Slap - udruga za kreativni razvoj - Osijek, Udruga za razvoj civilnog društva SMART - Rijeka, ZOE - Centar za održivi razvoj ruralnih krajeva - Zagreb.

Predstavnici HMRR-a sudjeluju u radu Povjerenstva za izradu Strategije ruralnog razvoja Republike Hrvatske i Odbora za praćenje provedbe IPARD programa 2007.- 2013., Plana za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Okrugli stol Ruralni razvoj Hrvatske na putu pristupa

Zagreb, 13. ožujka 2008.

Sa svrhom poticanja razmjene informacija o aktivnostima, rezultatima i novim zadacima na putu ruralnog razvoja u Hrvatskoj, HMRR je sredinom ožujka 2008. organizirao okrugli stol na kojem je sudjelovalo šezdesetak pozvanih stručnjaka, predstavnika različitih skupina dionika u ruralnom razvoju. Suorganizator je bila organizacija **PREPARE - Partnerstvo za ruralnu Europu**, čiji su članovi, većinom predstavnici nacionalnih mrež za ruralni razvoj s područja sjeverne i srednje Europe, predstavili su situaciju i iskustva svojih zemalja. Finansijska sredstva osigurao je **ODRAZ - Održivi razvoj zajednice iz Zagreba** u okviru projekta „Održiva budućnost ruralnih krajeva Hrvatske“.

Dvanaest domaćih izlagatelja prezentiralo je pomake na putu približavanja primjeni europskog modela ruralnog razvoja u Hrvatskoj u rasponu od nacionalnih planova i programa do provedbe projekata. **Tugomir Majdak** iz Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja obavijestio je o pripremama za provedbu Plana za poljoprivredu i ruralni razvoj – program IPARD, što ga je Europska komisija usvojila koncem veljače 2008. Idilični prikaz mogućnosti ruralnog razvoja u skladu sa zahtjevima okoliša slijedila su upozorenja na neodrživo stanje u nekim selima središnje Hrvatske s ilustracijama zapuštenih naselja i ruševnih kuća okruženih smećem te apelom za hitno poduzimanje interventnih mjera. Ohrabruju primjeri i modeli okupljanja lokalnih zajednica oko zajedničkih

razvojnih inicijativa na tragu europskog pristupa LEADER koje je prezentiralo nekoliko izlagatelja (Projekt jačanja institucionalnih sposobnosti / PHARE 2005, Model međuopćinske suradnje TNTL, Osnivanje LAG-a u Gorskem kotaru, Sisačkoj i Karlovačkoj županiji). Projektima Hrvatske sekcije ECOVAST-a ojačane su lokalne inicijative, svijest i samosvijest u odnosu na vrijednosti graditeljskog, kulturnog i prirodnog nasljeđa ruralnih naselja. Prikazani su pomaci i perspektive razvoja ruralnog turizma te posebne inicijative poput osnivanja ruralnog info-centra ili poticanja socijalnog poduzetništva. Predstavnica CEPOR-a potaknula je zanimanje prikazom uspješnog projekta zapošljavanja ali i upozorenjem na neučinkovitost poticaja za zapošljavanje nezaposlenih u ruralnim područjima.

Predstavnici europskih mreža **ECOVAST** i **PREPARE** prenijeli su hrvatskim stručnjacima svoja iskustva i preporuke. Iz prikaza stanja i rezultata postignutih na području ruralnog razvoja u Slovačkoj, Švedskoj, Finskoj, Latviji i Poljskoj može se zaključiti kako su pristupi uvelike ovisni o specifičnim uvjetima u pojedinoj državi te kako nema jedinstvenog recepta za postizanje

zajedničkih ciljeva europske politike ruralnog razvoja. Prijedlog zaključaka skupa priredio je prof. Michael Dower iz ECOVASTA.

Veliki broj izlaganja svjedoči o zanimanju stručne javnosti za problematiku ruralnog razvoja i potrebi za kontinuiranom komunikacijom među različitim društvenim skupinama na svim razinama. Udruge članice HMRR-a konkretnim inicijativama i ostvarenjima pokazale su važnost svoje uloge u pokretanju razvojnih procesa u ruralnim zajednicama. Stoga će HMRR nastaviti pružati doprinos jačanju dijaloga o ruralnom razvoju i poticati ravnomjernu zastupljenost svih dionika u tom procesu.

CD s prezentacijama izloženim na okrugлом stolu „Ruralni razvoj Hrvatske na putu pristupa“ može se zatražiti telefonom: (01) 4655-203 ili e-mailom: odraz@odraz.hr

Održiva budućnost ruralnih područja Hrvatske

Cilj je projekta **potaknuti razvoj naših ruralnih prostora u skladu s njihovim potrebama i standardima EU-a te provesti pripremu za djelotvorno korištenje domaćih i europskih fondova**. Projekt je usmjeren na: (I.) postizanje održivog razvoja jedne mikroregije uključujući razvoj lokalnih sposobnosti i mogućnost zapošljavanja u uvjetima ekološke, ekonomske i socijalne stabilnosti; (II.) promociju ostvarenog pristupa i rezultata u drugim zajednicama i među nevladnim organizacijama u Hrvatskoj; (III.) umrežavanje i sudjelovanje nevladinih organizacija u programima vlade te suradnja s europskim mrežama.

Projekt je zasnovan na partnerstvu Miliekontakta International iz Amsterdama (međunarodni koordinator), ODRAZ-a – Održivi razvoj zajednice iz Zagreba (nacionalni koordinator) i PINS-a – Poduzetnički inkubator iz Skrada (lokalni koordinator), a financira se sredstvima nizozemskog Programa MATRA. Na određenim zadacima sudjeluju: Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Hrvatska mreža za ruralni razvoj - HMRR i Centar za civilne inicijative - CCI. Vanjski partneri su PREPARE - Partnerstvo za ruralnu Europu i češki Centar za organiziranje zajednice – CCO. Pelikan consult iz Zadra ima ulogu stručnog savjetnika lokalnog koordinatora.

Na osnovi zanimanja i želje za sudjelovanjem u projektu iskazanih na lokalnoj razini, stručnih konzultacija i studijskog istraživanja, Gorski kotar je izabran za pilot-područje projekta.

Nekoliko mjeseci intenzivnog rada na odabranom području rezultiralo je zainteresiranošću i podrškom svih goranskih jedinica lokalne samouprave (tri grada i šest općina) te izborom članova i vodstva buduće

lokalne akcijske grupe (LAG) u kojoj su primjerno zastupljene sve dioničke skupine uz poštivanje administrativno-teritorijalne zastupljenosti. Sudeći prema reakcijama javnosti na informacije dobivene kroz medije, projekt koji zahtjeva angažman lokalnog stanovništva na postizanju razvoja lokalne sredine, u kojoj žive i rade, upravo je prilika koji su Gorani čekali. Članovi LAG-a postaju prepoznati u svojim sredinama kao kvalitetni pojedinci, društveni pokretači sposobni utjecati na promijene i povezivanje Gorskog kotara u cjelinu što taj kraj i jest, geografski i povijesno.

Široj stručnoj javnosti projekt je predstavljen na regionalnom skupu u Skradu u studenom prošle godine te na okruglom stolu o ruralnom razvoju u Zagrebu u ožujku 2008.

Do kraja godine predstoji niz aktivnosti na jačanju sposobnosti, vještina, inicijativnosti i samosvijesti „LAG-ovaca“ treninzima, radionicama i obilaskom čeških LAG-ova. Planirano je i nekoliko skupova i radionica na regionalnoj i nacionalnoj razini sa svrhom upoznavanje s europskim pristupom ruralnom razvoju te razmjenom informacija i iskustava čemu će pridonijeti i inozemne suradničke organizacije.

ODRAZ, Zagreb, travanj 2008. – predstavnici programa MATRA, novoosnovanog LAG-a Gorskog kotara, ODRAZ-a, SMART-a, PINS-a i Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske u Zagrebu

LEADER

Pristup ruralnom razvoju u Europskoj uniji

Pristup LEADER pokrenut je početkom devedesetih godina. Akronim LEADER čine početna slova francuskog izraza ‘Liaison Entre Actions de Développement de l’Économie Rurale’ (“Veza među razvojnim aktivnostima ruralnog gospodarstva”).

Pristup se razvijao kroz nekoliko faza:

- LEADER I. označio je početak pristupa „odozdo“ zasnovan na načelima teritorijalnosti, integralnosti i participacije;
- LEADER II. proširio je područje lokalnih razvojnih projekata inovativnim aspektima;
- LEADER+ ohrabrio je i provjerio nove praktične pristupe održivom razvoju ruralnih područja kao sredstvo jačanja i dopune politike ruralnog razvoja Zajednice;
- započelo je četvrto razdoblje - Os LEADER-a 2007.-2013.

LAG (Local Action Group) čine javni i privatni partneri s određenog ruralnog područja koje čini više susjednih zajednica, a obvezno uključuje predstavnike različitih društveno-ekonomskih kategorija. Imaju pravo na bespovratnu financijsku potporu za provedbu lokalnih razvojnih strategija. LAG-ove potvrđuje izvršno tijelo države članice, nacionalno, regionalno ili lokalno, privatno ili javno, odgovorno za provedbu programa. Ukupno 893 LAG-a odabrana su u 15 zemalja članica u okviru inicijative LEADER+ prije proširenja Unije u 2004. Nove članice mogu se bez obveze uključiti u provedbu mjera LEADER-a+ u preostalom razdoblju. To su učinile Češka, Estonija, Litva, Letonija, Mađarska i Poljska koristeći mjere tzv. „sheme 1“ - stjecanje vještina i stvaranje lokalnih partnerstva. Nakon odabira LAG-ova mogu se natjecati za sredstva za ostvarivanje projekata kojima se provode lokalne razvojne strategije u okviru „sheme 2“.

LEADER+:

:: http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm

Baza podataka europskih LAG-ova:

:: http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/lagdb_en.htm

Podaci o provedbi mjera LEADER-a+ po državama članicama:

:: http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/memberstates/index_en.htm

Iz MPRR-a

Dokumenti od značenja za ruralni razvoj Hrvatske

- Deveteročlano Povjerenstvo za izradu Strategije ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2007.-2013. ubrzano privodi kraju izradu Strategije. Predsjednik Povjerenstva je Mr.sc. Josip Kraljičković, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Višnja Jelić Mück članica je Povjerenstva u svojstvu predstavnice HMRR-a. Nacrt strategije se upućuje u postupak usvajanja i bit će objavljen na web stranici Ministarstva: <http://www.mps.hr>
- Program SAPARD, prepristupni program za poljoprivredu i razvoj ruralnih područja, obuhvaća mjere za lakšu prilagodbu organizaciji, tržištu i zakonodavstvu Europske unije. Sredstvima tog programa sufinanciraju se projekti korisnika do 50% priznatih prihvatljivih izdataka. Dosad su raspisana tri natječaja za mjere 1 (ulaganja u poljoprivredna gospodarstva) i 2 (unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribarskih proizvoda). U dva natječajna kruga provedena u 2007. godini pristiglo je 97 prijava, a odobreno je 29 projekata. Ukupna vrijednost tih projekata je 208 milijuna kuna, a ugovorenog potpora iznosi 87 milijuna kuna. Treći natječaj objavljen je 19. veljače s rokom prijave do 3. travnja 2008. Postoji mogućnost produljenja provedbe programa SAPARD za godinu dana što bi omogućilo raspis još jednog natječaja.

Hrvatska - Izvješće o napretku za 2007. godinu (COM (2007) 663)

Radni dokument Komisije europskih zajednica

Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvitak

„U vezi s ruralnim razvitkom, Hrvatska je postigla dobar napredak u provedbi Posebnog prepristupnog programa za poljoprivredu i ruralni razvitak (SAPARD), iako je potrebno uložiti značajne napore kako bi se osiguralo učinkovito i efektivno korištenje sredstava. Dobar napredak je postignut u pripremama za program IPARD. Međutim, od ključne je važnosti da se nastavi s ovim napretkom, posebice u pogledu razvoja niza obaveznih normi za program zaštite ruralnog okruženja te uspostave struktura IPARD-a.“ :: http://www.mvpei.hr/ei/download/2007/11/14_Izvjesce_o_napretku_RH_2007_hrv.pdf

PROGRAM VRH za mandat 2008. – 2011. / 10. - selo, poljoprivreda i hrana

“Temeljne postavke: Vlada Republike Hrvatske će sačiniti zajednički Program razvoja hrvatskog sela i poljoprivrede 2008.-2011. Temelj za izradu ovog programa su programi Preporod hrvatskog sela, Program za poljoprivredu i Nacrt strategije ruralnog razvoja RH.“

:: http://www.mvpei.hr/custompages/static/hrv/files/ProgramVRH2008_2011.pdf

Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007. – 2013. IPARD program

Dana 19. prosinca 2007. godine u Bruxellesu je na sjednici Odbora za ruralni razvoj jednoglasno odobren Plan RH za poljoprivredu i ruralni razvitak - plan IPARD.

:: <http://www.strategija.hr/Default.aspx>

Strateški okvir za razvoj 2006.-2013.

Usprkos činjenici da primjenom klasifikacijskog kriterija OECD-a (gustoća do 150 stanovnika/km²) ruralno područje obuhvaća 92% teritorija Hrvatske, u ovom se dokumentu ne spominje ruralni razvoj :: <http://www.strategija.hr/Default.aspx>